

Onderzoeksopzet

Kwaliteit van raadsvoorstellen

juli 2025

Achtergrond

Raadsvoorstellen vormen de basis voor besluitvorming in gemeenteraden. Uit eerder onderzoek (o.a. in IJsselstein, Berkelland en West-Twente) blijkt dat de kwaliteit van deze voorstellen sterk varieert¹²³. Punten van verbetering zijn over het algemeen onder meer de uitwerking van beleidsalternatieven, leesbaarheid en aansluiting bij de verschillende rollen van de raad.

Een goed raadsvoorstel

Wat kenmerkt nu een 'goed' raadsvoorstel? Er bestaat geen landelijk voorgeschreven *inhoudelijk* model voor raadsvoorstellen vanuit de Vereniging van Raadsleden of de Vereniging van Griffiers. Wel biedt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) diverse model-raadsbesluiten en formats voor besluiten en verordeningen die gemeenten als voorbeeld kunnen gebruiken. Deze modellen zijn vooral juridisch en procedureel van aard en bevatten vaak vaste onderdelen zoals:

- Inleiding met verwijzing naar het voorstel van het college
- Wettelijke grondslag
- Advies van commissie(s)

1

<https://www.rekenkamers.nl/wp-content/uploads/2020/11/Kwaliteit-raadsvoorstellen.pdf>

2

[Bijlage-1-Rekenkamercommissie-Berkelland-Quickscan-Kwaliteit-van-raadsvoorstellen-2.pdf](#)

³ [Microsoft Word - 081031 Rapport Kwaliteit Raadsvoorstellen West-Twente.doc](#)

- Duidelijke formulering van het besluit
- Ondertekening door voorzitter en griffier

De formats zijn bedoeld om uniformiteit en juridische juistheid te waarborgen, maar bieden geen uitgebreid toetsingskader voor de kwaliteit of de beleidsmatige onderbouwing van raadsvoorstellen.

De VNG-modellen zijn breed geaccepteerd als basisstructuur en worden door veel gemeenten gebruikt, maar voor verdere inhoudelijke kwaliteitsborging (zoals heldere probleemstelling, alternatieven, onderbouwing en leesbaarheid) wordt doorgaans aanvullend een lokaal normenkader of eigen format ontwikkeld. Gemeenten vullen dit zelf aan met eigen criteria voor kwaliteit en bruikbaarheid van raadsvoorstellen. Dit is ook het geval in onze gemeenten. Zo zijn er bijvoorbeeld checklists, readers, formats en trainingen in de gemeenten.

Betere besluitvorming

Heldere raadsvoorstellen zorgen ervoor dat raadsleden sneller en beter de kern van het voorstel begrijpen. Dit leidt tot effectievere en meer weloverwogen besluitvorming, omdat de discussie zich kan richten op de inhoud en de hoofdlijnen, in plaats van op het verduidelijken of begrijpen van onduidelijke of ingewikkelde teksten.

Maatschappelijk belang

Raadsvoorstellen zijn de basis voor besluitvorming binnen een gemeente. Wanneer deze voorstellen in heldere, begrijpelijke taal zijn geschreven, zijn ze toegankelijk voor alle inwoners, ongeacht opleidingsniveau of taalvaardigheid. Dit vergroot de mogelijkheid voor burgers om te begrijpen waarover de gemeenteraad beslist, waarom bepaalde keuzes worden

gemaakt en wat de gevolgen zijn. Hierdoor kunnen meer mensen actief meedenken, inspreken of participeren in het lokale bestuur, wat de legitimiteit en het draagvlak van besluiten versterkt

Doelstelling

De rekenkamers van Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland willen na het zomerreces van 2025 daarom onderzoek gaan doen naar de kwaliteit van raadsvoorstellen in voornoemde gemeenten. Met de onderzoeksresultaten willen zij de (nieuwe) gemeenteraden inzicht geven in hoe de opbouw, vormgeving en inhoud van een raadsvoorstel de raadsleden ondersteunt en faciliteert in hun rol en wat hierin de mogelijke praktische verbeteringen kunnen zijn.

Vraagpunten die aan de orde komen zijn dan bijvoorbeeld of in de voorstellen de informatie staat waarmee een raadslid een goede afweging kan maken en een besluit kan nemen.

Vraagstelling

Dit leidt tot de volgende vraagstelling:

Centrale onderzoeksvraag

Is de kwaliteit van de raadsvoorstellen in Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland zodanig dat zij de gemeenteraden voldoende helpen goede afwegingen te kunnen maken en besluiten te nemen?

Deelvragen

Organisatie en borging van kwaliteit (context)

1. Aan welke criteria moet een raadsvoorstel voldoen in de gemeenten?
2. Zijn deze criteria afdoende om een kwalitatief goed raadsvoorstel te schrijven?
3. Hoe wordt de kwaliteit van raadsvoorstellen in de gemeente geborgd?

De kwaliteit van voorstellen zelf

4. Voldoen de raadsvoorstellen uit Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland aan de gestelde of aan de noodzakelijke criteria?
5. Draagt de wijze van opstellen van de raadsvoorstellen bij aan het politiek debat en een zorgvuldige besluitvorming in de gemeenteraden?
6. Hoe beoordelen raadsleden zelf de kwaliteit en de bruikbaarheid van de voorstellen?

Aanbevelingen

7. Wat zijn inspirerende voorbeelden van de individuele en andere gemeenten?
8. Zijn er verbeteringen in de organisatie, borging van kwaliteit en de voorstellen zelf mogelijk? Welke suggesties doen de betrokken actoren en welke volgen uit de analyse?

Onderzoeksaanpak

- startbijeenkomst met ambtelijk betrokkenen
- literatuurstudie
- analyse van een aantal raadsvoorstellen per gemeente (spreiding over beleidsterrein & reikwijdte)
- enquête onder raadsleden
- interviews met o.a. griffiers/raadsadviseurs, concerncontroller, gemeentesecretaris en collegeleden

- benchmark met de onderzochte gemeenten en landelijk goede voorbeelden
- Analyse en rapportage

Planning en uitvoering

Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met onderzoeksbureau PA&O.

Het onderzoek zal in september van start gaan. De rekenkamer verwacht het onderzoeksrapport in het eerste kwartaal van 2026 te kunnen aanbieden aan de gemeenteraden.